

PROCESUL-VERBAL nr. 6
al ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică
din 26 aprilie 2023

Casa Guvernului, sala de ședințe 524, et. 5, ora 09:20

Au participat:

<i>Președinte al Comitetului</i>	dl	Dorin Recean, Prim-ministru
<i>Membri ai Comitetului</i>	dl	Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare
	dna	Veronica Mihailov-Moraru, Ministrul Justiției
	dna	Veronica Sirețeanu, Ministrul finanțelor
	dna	Liliana Dabija, Ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale
	dl	Artur Mija, Secretar general al Guvernului
	dna	Ina Voicu, Secretar general, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
	dna	Stela Leucă, Secretar de stat, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
<i>Invitați</i>	dl	Anatolie Topală, Ministrul educației și cercetării
	dl	Sergiu Prodan, Ministrul culturii
	dl	Anatolie Nosatfi, Ministrul apărării
	dna	Ala Nemerenco, Ministrul sănătății
	dna	Iordanca-Rodica Iordanov, Ministrul mediului
	dl	Alexandru Iacob, Secretar general, Ministerul Muncii și Protecției Sociale
	dl	Constantin Borosan, Secretar de stat, Ministerul Energiei
	dl	Iurie Scripnic, Secretar de Stat, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
	dna	Nadejda Burciu, Secretar de stat, Ministerul Justiției
	dna	Irina Alexe, expert al Uniunii Europene, Cabinetul Prim-ministrului
	dl	Andrian Gavriliță, expert, Cabinetul Prim-ministrului
	dna	Rodica Nicoara, șef-adjunct, Direcția planificare strategică și priorități, Cancelaria de Stat
	dna	Marina Botea, consultant principal, Direcția planificare strategică și priorități, Cancelaria de Stat

Ședința a fost prezidată de dl Dorin RECEAN, Prim-ministru, președinte al Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică

Ordinea de zi:

1. Cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut (Proiect de Îmbunătățire a Calității Educației) între Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și crearea grupului de negociatori

Raportor: dl Anatolie Topală – Ministrul educației și cercetării

2. Cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea „Proiectului de Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)” și crearea grupului de negociatori

Raportor: dl Vladimir Bolea – Viceprim-ministru, Ministrul agriculturii și industriei alimentare

3. Cu privire la proiectul de construcție a Penitenciarului din municipiul Chișinău finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei

Raportor: dna Veronica Mihailov-Moraru – Ministrul justiției

4. Cu privire la extinderea activităților eligibile și a termenului de implementare a Proiectului de Restructurare a Sectorului Horticol “Livada Moldovei”

Raportor: dl Vladimir Bolea – Viceprim-ministru, Ministrul agriculturii și industriei alimentare

Ca urmare a discuțiilor, s-a decis:

1. Se acceptă aprobarea inițierii negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut (Proiect de Îmbunătățire a Calității Educației) între Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și crearea grupului de negociatori.

Ministerul Educației și Cercetării, în scopul asigurării unui proces coordonat și eficient de implementare a Proiectului de Îmbunătățire a Calității Educației, va asigura participarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pe parcursul implementării Proiectului.

2. Se acceptă aprobarea inițierii negocierilor asupra Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea „Proiectului de Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI)” și crearea grupului de negociatori.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în comun cu Ministerul Finanțelor, în procesul de negociere a Acordului vor examina posibilitatea atragerii asistenței externe sub formă nerambursabilă, în special pentru Componenta 1 ce vizează consolidarea capacităților instituționale. Totodată, vor asigura cadrul normativ necesar pentru reglementarea modului de aplicare a facilităților fiscale și vamale aferente realizării Proiectului.

3. Subiectul 3, cu privire la proiectul de construcție a Penitenciarului din municipiul Chișinău, finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului European, urmează a fi discutat la următoarea ședință CIPS.
4. Se aprobă extinderea activităților eligibile și a termenului de implementare a Proiectului de Restructurare a Sectorului Horticola "Livada Moldovei", conform Notei informative a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare anexate.
5. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în comun cu Ministerul Finanțelor, vor examina și dezvolta un mecanism de efectuare a analizei de impact a potențialelor proiecte de dezvoltare, inclusiv prin stabilirea unor indicatori care să permită evaluarea impactului economic și bugetar și vor asigura dezvoltarea capacităților ministerelor în acest domeniu, astfel încât în procesul de elaborare și prezentare spre examinare a proiectelor de dezvoltare, ministerele să fie capabile să evalueze impactul respectiv al proiectelor.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

**Nota de argumentare a necesității inițierii negocierilor și aprobarea semnării
Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și
Banca Europeană de Investiții și a Amendamentului la Scrisoarea de însoțire
asupra Contractului de finanțare în vederea implementării Proiectului „Livada
Moldovei”, semnat la Chișinău la 31 iulie 2014**

1.	Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

2.	Activități, rezultate și atingerea obiectivelor Proiectului Livada Moldovei, în conformitate cu prioritățile stabilite de Strategia de dezvoltare sectorială în agricultură 2030
-----------	---

Proiectul „Livada Moldovei” pe parcursul perioadei de implementare a contribuit și contribuie la sustenabilitatea întregului sector horticola și la dezvoltarea întregului lanț valoric al sectorului, susținând îmbunătățirea calității produselor proaspete și a celor prelucrate, modernizarea proceselor și produselor, diversificarea piețelor de export. La moment, finanțarea în cadrul proiectului „Livada Moldovei” este destinată investițiilor în restructurarea, modernizarea și digitalizarea întregului lanț valoric al ramurii horticoale a Republicii Moldova: **pomicultură, viticultură, legumicultură, oenologie, floricultură, arboricultură, arhitectură peisagistică, agroturism, apicultură, plante etero-oleaginoase.**

În parteneriat cu Ministerul Finanțelor al RM (MF), Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externa (OGPAE), cât și în colaborare și coordonare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) în perioada de implementare 2016-2022, Proiectul Livada Moldovei a atins performanțe deosebite cu impact semnificativ asupra întregului lanț valoric al sectorului horticola din RM, dintre care cele mai considerabile sunt:

- **Examinarea și aprobarea dosarelor spre finanțare: 420 de proiecte investiționale finanțate în sector în valoare totală de EUR 169,805,526 sau MDL 3,447,052,177.80, dintre care Credit BEI EUR 84,345,226.00 sau MDL 1,712,208,087.80;**

Valoarea totală a investițiilor realizate în sector 2016-2022	Valoarea finanțării aprobate de BEI în 2016-2022	Valoarea contribuției beneficiarilor Proiectului în 2016-2022
EUR 169,805,526.00	EUR 84,345,226.00	EUR 85,460,300,00
MDL 3,447,052,177.80	MDL 1,712,208,087.80	MDL 1,734,844,090.00

- **Investiții în infrastructura de post-recoltare, total 69,3 mil. Euro, dintre care credit BEI 34,55 mil. euro pentru finanțarea construcției depozitelor frigorifice, halelor de producere, depozitelor de păstrare, inclusiv utilaj frigorific, echipament post-recoltare: linii de spălare, calibrare, uscare, sortare, ambalare etc.;**

Valoarea totală a investițiilor realizate	Valoarea finanțării aprobate de	Valoarea contribuției beneficiarilor
---	---------------------------------	--------------------------------------

în sector 2016-2022	BEI în 2016-2022	Proiectului în 2016-2022
EUR 69,295,699.00	EUR 34,554,899.00	EUR 34,740,800.00
MDL 1,406,702,689.70	MDL 701,464,449.70	MDL 705,238,240.00

- **Investiții în producerea energiei din surse regenerabile** (instalații fotovoltaice, eoliene, biomasă) – valoarea totală a investițiilor în sectorul horticol **4,53 mil. Euro;**

Valoarea totală a investițiilor realizate în sector 2016-2022	Valoarea finanțării aprobate de BEI în 2016-2022	Valoarea contribuției beneficiarilor Proiectului în 2016-2022
EUR 4,535,900.00	EUR 2,235,900.00	EUR 2,300,000.00
MDL 92,078,770.00	MDL 45,388,770.00	MDL 46,690,000.00

- **Investiții în sisteme de protecție și îngrijire a plantațiilor horticoale** (sisteme antigrindină, anti-îngheț, anti-ploaie, stații meteo, etc) – valoarea totală a investițiilor în sectorul horticol **26,49 mil. Euro;**

Valoarea totală a investițiilor realizate în sector 2016-2022	Valoarea finanțării aprobate de BEI în 2016-2022	Valoarea contribuției beneficiarilor Proiectului în 2016-2022
EUR 26,490,100.00	EUR 13,190,100.00	EUR 13,300,000.00
MDL 537,749,030.00	MDL 267,759,030.00	MDL 269,990,000.00

- **Investiții în sisteme de irigare a plantațiilor horticoale** –valoarea totală a investițiilor în sectorul horticol **12,39 mil. Euro;**

Valoarea totală a investițiilor realizate în sector 2016-2022	Valoarea finanțării aprobate de BEI în 2016-2022	Valoarea contribuției beneficiarilor Proiectului în 2016-2022
EUR 12,390,000.00	EUR 6,120,100.00	EUR 6,269,900.00
MDL 251,517,000.00	MDL 124,238,030.00	MDL 127,278,970.00

- **Investiții în vinificația și viticultura RM** – valoarea totală a investițiilor în sector 14,2 mil. Euro, dintre care credit BEI 6,93 mil. Euro;
- **Investiții în mașini, utilaje și echipamente horticoale și viticole** – valoarea totală a investițiilor în sectorul horticol 6,26 mil. Euro;
- **Investiții în procesarea producției horticoale-** valoarea totală a investițiilor în sectorul horticol 23,8 Euro, dintre care credit BEI 11,8 mil. euro;
- **Investiții în educație, cercetare, știință horticolă și securitatea alimentară (Componenta Investiții în infrastructura publică)** - valoarea totală a investițiilor 23,50 Euro, dintre care Investițiile din sursele BEI constituie aproximativ 12,0 mil. Euro:

1) Modernizarea și dotarea cu utilaje performante de laborator, utilaje de mecatronică, mobilier de laborator, reactivi și accesorii a 22 de laboratoare de cercetare și instruire din cadrul Universității

Tehnice din Moldova, Universității Agrare de Stat din RM, ISPHTA Dep de Viticultură, Colegiul Agroindustrial din Grinăuți, – investiții în valoare de 2,69 mil. Euro;

2) Crearea Centrului Informațional Horticola în cadrul Facultății de Horticultură a Universității Agrare de Stat din Moldova – 0,3 mil. Euro;

3) Crearea Laboratorului de Mașini și Utilaje Horticole (900m²) în cadrul Facultății de Inginerie Agrară și Transport Auto – 0,3 mil. Euro;

4) Edificarea unei sere didactice de 320 m², dotată cu cele mai performante sisteme hidroponice pentru Colegiul Agroindustrial din or. Ungheni - 102,0 mil Euro;

5) Înființarea și dotarea a 17,2 ha de plantații didactice horticole noi, inclusiv elaborarea proiectelor tehnice și defrișarea plantațiilor vechi (44ha), pentru beneficiarii: Colegiul Agroindustrial din Ungheni, Colegiul Tehnic Agricol din Svetlâi, Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul, Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău (Stăuceni), Colegiul Agroindustrial din Râșcani (levănțică, salvie) - 188,0 mii Euro;

6) Crearea Laboratorului de Microbiologie în cadrul Colegiului Agroindustrial „Gheorghe Răducan” din s. Grinăuți - 49,0 mii Euro;

7) Izolarea termică și schimbarea geamurilor blocului de studii nr.5, în cadrul Facultății Tehnologia Alimentelor a UTM - 0,5 mil. Euro;

8) Dotarea cu mașini și utilaje moderne agricole destinate lucrărilor practice și de cercetare, în cadrul plantațiilor și laboratoarelor noi create pentru: Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație Chișinău (Stăuceni), Colegiul Tehnic Agricol din Svetlâi, Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul și Colegiul Agroindustrial din Ungheni, ISPHTA Dep Viticultură - 1,03 mil. Euro;

La data de 08.11.2021 a fost aprobată de către BEI și Guvernul RM modificarea la Contractul de Finanțare Serapis Nr. 2014-0041 “Livada Moldovei” . Ca urmare a declarării de către BEI a intrării în vigoare a amendamentului la Contractul de Finanțare Serapis Nr. 2014-0041 “Livada Moldovei” la data de 08.11.2021 (*EIB Effectiveness Date Declaration from 08.11.2021*), termenul de debursare a resurselor financiare BEI prin Proiectul „Livada Moldovei” a fost prelungit de la 27.05.2021 pînă la data de 27.05.2023 pentru o perioadă de implementare a Proiectului pînă la 31.01.2025. La data de 08.11.2021 soldul disponibil al creditului BEI pentru finanțarea sectorului horticola al RM fost de 68.190.071,51 EURO, care pînă în prezent a fost debursat în sumă de 32.535.298,00 EURO, după cum urmează.

	Suma, EURO
Valoarea totală CREDIT BEI Proiectul Livada Moldovei	120,000,000.00
Resurse financiare BEI valorificate prin Proiectul Livada Moldovei pînă la aprobarea extinderii din 08.11.2021	51,809,928.49

Soldul disponibil al Creditului BEI la data de 08.11.2021	68,190,071.51
Resurse financiare BEI valorificate prin Proiectul Livada Moldovei după aprobarea extinderii (11.2021-12.2022), dintre care:	32,535,298.00
<i>Cererea/oferta de debursare nr. 20 din 26.11.2021</i>	<i>11,535,298.00</i>
<i>Cererea/oferta de debursare nr. 21 din 23.02.2022</i>	<i>7,000,000.00</i>
<i>Cererea/oferta de debursare nr. 22 din 03.08.2022</i>	<i>7,000,000.00</i>
<i>Cererea/oferta de debursare nr. 23 din 07.12.2022</i>	<i>7,000,000.00</i>
Resurse financiare total debursate de BEI (2016-2022)	84,345,226.49
Soldul disponibil spre debursare al Creditului BEI la data de 06.01.2023	35,654,773.51

În perioada de implementare după prima extindere (perioada Noiembrie 2021-Decembrie 2022) Proiectul Livada Moldovei a realizat indicatori de performanță cu impact semnificativ asupra întregului lanț valoric al sectorului horticola din RM, dintre care cele mai considerabile sunt:

Domeniile de investiții	Suma debursată de BEI, euro			Nr. Beneficiari		
	27.05.2016-08.11.2021	09.11.2021-31.12.2022	Total, euro	27.05.2016-08.11.2021	09.11.2021-31.12.2022	total
Infrastructura de post-recoltare	21,315,366	13,239,533	34,554,899	96	65	161
Infrastructura Horticola a Plantațiilor multianuale	10,984,934	8,580,645	19,565,579	169	29	198
Vinificație și viticultură	1,024,597	5,958,700	6,983,297	12	8	20
Procesarea producției horticoale	7,065,451	4,756,420	11,821,871	22	9	31
Infrastructura educațională, cercetare și siguranța alimentelor	11,419,580		11,419,580	10	0	10
Total	51,809,928	32,535,298	84,345,226	309	111	420

Informația asupra Ratei medii a dobânzii acordată de către băncile partenere a Proiectului Livada Moldovei pentru creditele investiționale din sursele Proiectului Livada Moldovei în comparație cu rata dobânzii acordată agenților economici din sursele proprii a acestor bănci:

Surse de finanțare	Rata medie pentru credite investiționale acordate persoanelor juridice, %	
	MDL	EUR
Proiectul Livada Moldovei	12.10%	4.69%
Moldova Agroindbank (MAIB)	17.50%	10.21%

Mobiasbanca	19.50%	10.25%
Moldindconbank (MICB)	18.50%	9.10%
Procredit Bank	18.74%	8.25%
Victoriabank	18.75%	9.75%
Energbank	17.85%	9.25%
Comertbank	19.00%	6.30%
Fincombank	17.75%	8.50%
Banca Comerciala Română (BCR)	18.40%	6.50%

3. Argumentarea modificărilor:

Obiectivele de dezvoltare a industriei agroalimentare a RM pentru perioada 2020-2030 în corespundere cu Strategia 2020-2030, vin în susținerea **argumentării necesității extinderii Proiectului Livada Moldovei**, precum:

- Extinderea criteriilor de eligibilitate a proiectului Livada Moldovei, de la doar sectorul horticola la întreg sectorul agricol, negociate și aprobate de către finanțatorul (BEI), ceea ce va permite ca resursele BEI să fie accesate de un număr larg de agenți economici din agricultură și va duce la implementarea mai rapidă și mai eficientă a proiectelor investiționale atât de imperiale și necesare dezvoltării sectorului și industriei agroalimentare ale RM;
- Sporirea potențialului de acces la piețe de desfacere externe;
- Extinderea substanțială a volumului **infrastructurii post-recoltare** prin asigurarea unui lanț continuu a frigului, ca factor-cheie pentru competitivitatea sectorului horticola;
- Creșterea necesității investițiilor în echipament de spălare, calibrare și sortare, linii de împachetare va permite producătorilor agricoli să vândă produse omogene pe piața internă și externă, precum și să acceseze piețe noi, inclusiv segmente noi pe piața internațională;
- Producerea energiei regenerabile eco-friendly, cum este energia eoliană (turbine eoliene) utilizată în sectorul horticola, energiei solare (colectoare solare, panouri fotovoltaice, etc.), producerea bioenergiei din biomasă solidă-materia primă generată de sectorul horticola (peleți și brichete din masă vegetală din ripcă de viță de vie, coji de nucă, etc);
- **Investiții orientate spre protecția mediului ambiant**, cum sunt dezvoltarea sistemelor de epurare a apelor, dezvoltarea și reabilitarea fișilor forestiere formate plantații nucifere, pomușoare, cireș amar, etc., în scop de protecție a terenurilor agricole;

- **Producerea furajului și șrotului din materia primă horticola** cum este cartoful, sfecla de zahăr, soia, inul, cânepă, etc.;
- **Producerea pectinei din tescovina de măr** în scopuri alimentare utilizată în industria conservelor, la fabricarea de produse gelificate, marmeladei, gemurilor, etc.;
- **Producerea subproduselor vinicole, cum sunt oțetul de vin, drojdie naturală** din must de struguri, producerea pulberii din tescovină de struguri în scopuri farmaceutice;
- **Cultivarea inului în scopuri farmaceutice, alimentare, textile** (producerea fibrelor din tulpini (liberul), uleiului extras din semințe de cânepa și ln, obținerea semințelor decojite din ln, producerea făinii din semințe de in);
- **Producerea produselor vega-ne și raw vega-ne horticoale**, cum sunt dulciuri, produse de patiserie din produsele horticola.
- Creșterea cererii și necesităților operatorilor din sectorul horticola în **finanțarea și realizarea investițiilor în reziliență climatică, eficientizarea energetică și producerea energiei regenerabile** (energia eoliană, energia solară, energia hidroelectrică, biomasa și biocombustibil), care contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la diversificarea ofertei de energie și la reducerea dependenței de piețele volatile și incerte ale combustibililor fosili, în special de petrol și gaze;
- Creșterea volumului de producție de valoare înaltă, producerea unui volum mai mare și mai stabil de culturi omogene;
- Formarea de parteneriate agricole productive între operatorii agricoli, operatori de infrastructură post-recoltare, distribuitori-exportatori, companii de logistică, consolidând, astfel, puterea de negociere a sectorului horticola;
- Creșterea efectului de multiplicare a dezvoltării horticolturii asupra altor sectoare ale economiei naționale, împreună cu lanțul de aprovizionare – de la aprovizionarea cu materie primă și materiale, la activități post-recoltare, logistică și transportare a fructelor, nucilor, pomușoarelor și legumelor;
- Reducerea continuă a ratei șomajului și sporirea ocupării forței de muncă în zonele rurale datorită investițiilor realizate de fermierii locali prin Proiectul Livada Moldovei, și ca urmare ameliorarea depopulării satelor din Republica Moldova;
- Crearea locurilor de muncă permanente, necesare pentru menținerea operațiunilor pentru livezile intensive și super-intensive, sere, plantații de pomușoare, etc., și pentru o post-recoltare eficace și eficientă, marketing și vânzări;
- Extinderea aplicării **inovațiilor digitale tehnologice în agricultură**, digitalizarea activității fermierilor, prin investiții în biotehnologii, dronelor agricole, aplicații mobile pentru diagnosticare a solului, plantelor și a produselor agricole, senzori de umiditate, de temperatură și nutrienți ai solului, senzori de identificare a dăunătorilor, mini stații meteo și mașini agricole inteligente;

- Promovarea și sporirea volumului de producție crescută prin utilizarea tehnologiilor de cultivare fără sol, în **sere hidroponice, solare**, datorită investițiilor în tehnologii moderne de creștere controlată a legumelor și verdețurilor (sere hidroponice, aeroponice, etc);
- O prioritate în dezvoltarea durabilă a sectorului horticul rămâne **stimularea obținerii și producerii materialului săditor autohton cu categorii biologice și stare fitosanitară** conform standardelor naționale, precum și modernizarea infrastructurii aferente priorității respective. Principalul beneficiar la implementarea acestor activități este instituția de cercetări științifice în domeniile viticulturii, pomiculturii, bio tehnologiilor- Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare (ISPHTA), care urmează să implementeze un proiect de anvergură națională în valoare estimativă de ~ 4 mil. Euro pentru departamentul pomicol, pentru construcția unui Laborator complex de producere a materialului săditor pomicol liber de virus (*virus-free*), dintre care aproximativ 450 mil euro pentru departamentul viticol;
- **Modernizarea și dezvoltarea domeniului public educațional și de cercetare cu profil horticul.** Complexitatea proiectelor investiționale care sunt în proces de implementare și care necesită o perioadă suplimentară de implementare de ~2-3 ani, prioritar pentru construcția centrelor metodico-didactice horticole și dotarea acestora cu echipament de laborator,. Elaborarea acestor proiecte a implicat un efort semnificativ din partea MAIA, a Unității de Implementare, a Beneficiarilor, precum și a Asistenței Tehnice a BEI prin oferirea de consultanță locală și internațională, precum și expertizare tehnică întru identificarea celor mai optime investiții pentru sector, cu un impact major în îmbunătățirea calității procesului de studii și de cercetare, prin aplicarea celor mai moderne și performante utilaje de laborator, astfel creând noi și competitive metodologii de instruire și cercetare, astfel contribuind la crearea unui sector horticul avansat, modern, bazat pe inovații;
- **Modernizarea și dezvoltarea ramurii acvaculturii și restabilirea fondului genetic piscicol.** Trecerea de la produsele piscicole de import la produsele autohtone și implementarea noilor tehnologii în acvacultură, folosirea rațională a bazinelor acvatice naturale și artificiale;
- **Modernizarea sectorului zootehnic, prin dezvoltarea fermelor zootehnice** atât la scară mică de către producătorii agricoli, inclusiv tinerii fermieri, cât și dezvoltarea întreprinderilor mari de producere, pentru înnoirea șeptelului de animale, prin investiții în construcția sau renovarea fermelor, dotarea cu echipamente moderne pentru colectarea, pre-răcirea, păstrarea și procesarea laptelui, pentru producerea derivatelor din lapte.

Un alt segment care necesită investiții și suport financiar solid pentru dezvoltarea, adaptarea și sporirea capacităților de export, îl constituie **creșterea animalelor și prelucrarea produselor de origine animală**. Spre exemplu, o analiză amplă a sectorului de producere și procesare a laptelui în Republica Moldova denotă următoarele:

- efectivele de vaci mulgătoare sunt în permanentă descreștere;

- 95% din efectivele de vaci se întrețin în gospodăriile casnice individuale ale populației rurale;
- s-a înrăutățit situația sanitar-igienică și ecologică în localitățile rurale ale țării;
- laptele produs în gospodăriile individuale este o producție sezonieră și de calitate inferioară, ce face dificilă asigurarea capacităților de prelucrare cu materie primă toamna și iarna, precum și fabricarea de către întreprinderile de procesare a producției calitative și competitive;
- capacitățile întreprinderilor de procesare a laptelui sunt utilizate în medie la 25%.

Situația poate fi ameliorată prin trecerea treptată a efectivelor de taurine de la casele cetățenilor în fermele zootehnice amplasate în extravilan, revitalizarea și modernizarea fermelor existente și construcția de noi capacități. Fermele zootehnice urmează a fi dotate cu echipament și utilaj modern, ce va permite obținerea producției de lapte calitative. Va fi posibilă implementarea tehnologiilor performante de întreținere, nutriție și exploatare a animalelor, care de rând cu ameliorarea genetică și crearea unei baze furajere suficiente va conduce la sporirea productivității taurinelor, majorarea volumelor de producere a laptelui și asigurarea maximală a capacităților întreprinderilor de procesare cu materie primă.

Revitalizarea fermelor existente și construcția fermelor noi va conduce la crearea de noi locuri de muncă, majorarea veniturilor crescătorilor de animale, asigurarea unui nivel de viață echitabil pentru agricultori, prețuri rezonabile pentru consumatori și promovarea stilului rural de viață, specific mediului rural.

Unul din obstacolele de bază în revitalizarea fermelor zootehnice, sunt costurile foarte înalte de înființare a lor, precum și incapacitatea populației rurale de a efectua investiții mari. Obținerea creditelor de la băncile comerciale este condiționată de disponibilitatea gajului, care este evaluat la valoarea de 30-40 % din valoarea lui de piață.

Astfel, potrivit ultimelor estimări, sunt necesare instrumente financiare în mărime de 35 mln EURO și asistența tehnică consultativă în vederea stimulării înființării fermelor zootehnice la scară mică pe întreg teritoriul al țării de către producătorii agricoli, inclusiv tinerii fermieri, dar și parteneriatele productive de fermieri. Producătorii vor putea realiza investiții care vor include înnoirea șeptelului de animale, construcția și dotarea fermelor cu echipamente de muls, inclusiv echipamente pentru colectarea, pre-răcirea și păstrarea laptelui, etc. Concomitent cu susținerea producătorilor la înființarea și modernizarea fermelor mici, se propune și susținerea întreprinderilor mari de producere (fermelor mari de bovine) pentru modernizarea echipamentului tehnologic, înnoirea șeptelului de animale, extinderea bazei furajere, etc.

Totodată, pe **segmentul acvaculturii**, în ultimii ani se înregistrează o dinamică de creștere durabilă a volumului și cotei de consum a peștelui autohton, ceea ce atestă un potențial semnificativ de mărire a cantității și de îmbunătățire a calității producției piscicole obținute în Republica Moldova.

Guvernul își propune să asigure trecerea de la produsele piscicole de import la produsele autohtone, folosirea rațională a bazinelor acvatice naturale și artificiale și introducerea noilor tehnologii în acvacultură.

Sarcinile trasate în acest sens rezidă în: crearea condițiilor pentru dezvoltarea acvaculturii, precum și păstrarea și restabilirea fondului genetic piscicol, dezvoltarea potențialului științific și tehnologic, introducerea tehnologiilor inovatoare în domeniul acvaculturii și capturării resurselor biologice acvatice, îmbunătățirea calității apelor în bazinele acvatice, prelucrarea și depozitarea materiilor prime a produselor finite, asigurarea eficienței activităților autorităților de stat în acvacultură și îmbunătățirea cadrului legal de reglementare. Conform estimărilor necesitățile financiare pentru dezvoltarea, reabilitarea și menținerea bazinelor acvatice pentru agricultură (irigare) și acvacultură constituie cca 3,7 milioane euro.

Prognoza investițiilor planificate după domenii în perioada ulterioară prin Proiectul Livada Moldovei este inclusă în tabelul de mai jos:

Domeniile de investiții planificate	Suma planificată, EURO
Infrastructura de post-recoltare	3,420,000.00
<i>Linii tehnologice de spălare, calibrare, ambalare legumelor, fructelor, nucilor, pomuşoarelor</i>	900,000.00
<i>Linii tehnologice de înghețare, uscare a legumelor, fructelor, nucilor, pomuşoarelor</i>	1,120,000.00
<i>Investiții în sisteme septice de epurare a apelor reziduale</i>	800,000.00
<i>alte investiții aferente etapei de post-recoltare a producției horticoale</i>	600,000.00
Infrastructura de procesare	6,030,000.00
<i>Linii tehnologice de procesare și prelucrare a produselor horticoale</i>	3,600,000.00
<i>Investiții în sisteme septice de epurare a apelor reziduale</i>	1,930,000.00
<i>Tehnologii moderne de transportare și comercializare a producției horticoale procesare</i>	500,000.00
Investiții în reziliență climatică, eficientizarea energetică și producerea energiei regenerabile	6,640,000.00
<i>Sisteme solare fotovoltaice</i>	1,650,000.00
<i>Sisteme pentru producerea de energie eoliană la scară mică</i>	3,640,000.00
<i>Tehnologii de eficiență energetică a spațiilor și clădirilor de producere și depozitare a producției horticoale</i>	800,000.00
<i>Sisteme de energie termică pentru spațiile de producere, păstrare și procesare a producției horticoale</i>	550,000.00
Dezvoltarea inovațiilor digitale tehnologice în agricultură	3,950,000.00
<i>drone agricole și mașini agricole inteligente</i>	1,600,000.00
<i>aplicații mobile pentru diagnosticare a solului, plantelor și a produselor agricole</i>	1,250,000.00
<i>senzori de umiditate, de temperatură și nutrienți ai solului, senzori de identificare a dăunătorilor</i>	1,100,000.00

Investiții în tehnologii moderne de creștere controlată a legumelor și verdețurilor	3,600,000.00
<i>sere hidroponice</i>	1,100,000.00
<i>sere aeroponice</i>	1,300,000.00
<i>Solare și alte tehnologii moderne de producere la schimbările climatice</i>	600,000.00
<i>Echipamente și utilaje moderne pentru dotarea serelor</i>	600,000.00
Plantații multianuale de fructe, nuci, pomușoare (100 ha)	900,000.00
Dezvoltarea sectorului de Acvacultură	3,200,000.00
<i>crearea fermelor piscicole ecologice</i>	900,000.00
<i>Investiții în bazine acvatice termice cu regim termic natural pentru creșterea producției piscicole</i>	1,000,000.00
<i>Echipamente acvicole bazate pe tehnologii avansate</i>	800,000.00
<i>investiții în echipamente moderne de procesare a peștelui</i>	500,000.00
Sisteme de protecție și îngrijire a plantațiilor horticole:	3,000,000.00
<i>Stații meteorologica</i>	300,000.00
<i>Sisteme de irigare</i>	800,000.00
<i>Bazin de acumulare de apa in scop de irigare</i>	700,000.00
<i>Sisteme de anti îngheț pentru protecția viilor, livezilor și plantelor de câmp</i>	300,000.00
<i>Sisteme de antigrindină</i>	500,000.00
<i>Sisteme de suport pentru plantația de viță de vie (PERGOLA)</i>	400,000.00
Apicultura și produse apicole	2,054,773.51
<i>Echipamente și utilaje bazate pe tehnologii moderne de colectare și procesare a producției apicole</i>	840,000.00
<i>Echipamente și utilaje de producere a producției derivate apicole</i>	640,000.00
<i>Mijloace de transport adaptate la specificul ramurii apicole</i>	574,773.51
Dezvoltarea sectorului plantelor etero-oleaginoase și medicinale	2,300,000.00
<i>Echipamente și utilaje bazate pe tehnologii moderne de colectare și procesare a plantelor aromatice și medicinale</i>	760,000.00
<i>Echipamente și utilaje de producere și ambalare a producției derivate din uleiurile esențiale</i>	540,000.00
<i>Investiții în înființarea noilor plantații de plante aromatice și medicinale(100 ha)</i>	1,000,000.00
Dezvoltarea agroturismul	1,560,000.00
<i>Investiții în construcția spațiilor turistice aferente business-ului horticola și vinicol</i>	920,000.00
<i>Investiții în sisteme septice de epurare a apelor reziduale</i>	640,000.00

Modernizarea sectorului zootehnic	2,800,000.00
<i>crearea fermelor zootehnice ecologice</i>	1,600,000.00
<i>Investiții în utilaje și echipamente de procesare și comercializare a laptelui și a produselor lactate</i>	500,000.00
<i>Investiții în utilaje și echipamente de laborator în cadrul fermelor zootehnice</i>	300,000.00
<i>Echipamente și utilaje de producere și ambalare a producției derivate lactate</i>	400,000.00
Modernizarea sectorului de creștere a cerealelor	3,200,000.00
<i>Investiții în utilaje și echipamente bazate pe tehnologii moderne de producere a culturilor cerealiere</i>	1,500,000.00
<i>Investiții în procesarea producției cerealiere</i>	1,700,000.00
Total	42,654,773.51

4.	Condiționalități financiare din partea BEI în cazul extinderii termenului de debursare:
-----------	--

În cadrul discuțiilor recente cu reprezentanții BEI pe marginea subiectului de extindere a Programului, BEI nu sa enunțat asupra eventualelor modificări a condițiilor de finanțare pe perioada de extindere. Totodată, subiectul dat nu ține de competența Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a RM, în calitate de Promotor al Programului și urmează a fi coordonat de Ministerul Finanțelor a RM în calitate de Împrumutat al Programului de comun acord cu BEI.

5.	Costurile Proiectului Livada Moldovei și sursele de finanțare pe perioada de extindere:
-----------	--

- 1) Contribuția Guvernului RM în cadrul Proiectului Livada Moldovei prin acoperirea costurilor operaționale ale Unității de impemnetare și monitorizare a Proiectului, în conformitate cu prevederile Contractului de Finanțare semnat între Guvernul RM și BEI (art. 6.08, art. 1.04A, lit.f.);
- 2) Costul resurselor împrumutate din creditul BEI negociat la fiecare tranșă de debursare a ratei din creditul aprobat (cost agreat de comun acord între BEI și Ministerului Finanțelor a RM în calitate de Împrumutat al Proiectului Livada Moldovei);

Notă: Costurile operaționale ale Proiectului Livada Moldovei sunt în corespundere cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM 2023-2025), care sunt planificate, coordonate cu Ministerul Finanțelor și agreate de către MAIA în calitate de Promotor Proiectului MAIA.

Pentru perioada de extindere a Proiectului Livada Moldovei costuri operaționale ale Unității de implementare și monitorizare vor fi menținute la nivelul costurilor istorice aprobate prin CBTM (aprobate de comun acord cu MAIA în calitate de Promotor al Proiectului și Consiliul de Supraveghere al UCIMPRSVV).

6.	Coresponderea proiectului cu prioritățile naționale stabilite în documentele de politici:
----	--

Implementarea proiectului Livada Moldovei corespunde cu obiectivele strategice ale Republicii Moldova, și anume:

- **Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023-2030.** Viziunea strategică a acestui document este dezvoltarea unui sector agroalimentar competitiv, centrat pe lanțurile valorice cu un potențial sporit, prietenos cu mediu ambiant și rezilient la schimbările climatice, care consolidează securitatea și siguranța alimentară și oferă bunăstare și condiții de trai mai bune în mediu rural. Strategia definește trei obiective strategice generale, care urmăresc consolidarea potențialului sectorului agricol rezilient la schimbările climatice, promovarea practicilor agricole inteligente, eficiente și durabile, dezvoltarea pieței locale și sporirea potențialului de export, precum și susținerea unei dezvoltări socioeconomice rurale sustenabile, bazate pe 3 obiective generale: *OG1. Fortificarea potențialului sectorului agricol și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și reziliante la schimbările climatice. OG 2. Dezvoltarea infrastructurii post-recoltare, industriei alimentare și diversificarea piețelor de export. OG3. Susținerea dezvoltării socio-economice rurale durabile.*
- **Strategia Securității Alimentare RM 2023-2030.**
 - ✓ Investiții în producția de materii prime pentru industria alimentară (cultivarea în câmp protejat prin crearea serelor hidroponice, aeroponice, solare tehnologizate și robotizate, stimularea creșterea Germenilor din diverse plante, etc)
 - ✓ Investiții în expansiunea industriei de procesare alimentară (finanțarea creării fermelor rurale de procesare la scară mică a producției horticole și stimularea investițiilor în logistica și marketingul modern)
 - ✓ Investiții în modernizarea proceselor tehnologice de procesare a producției agricole (echipamente și tehnologii cu inteligență artificială pentru hidratarea, uscarea, înghețarea, producerea alimentelor fermentate, producerea de pireuri, gemuri, marmelade, diverse conserve alimentare și producere produselor cu indicație de proveniență și a specialităților tradiționale)
 - ✓ Investiții în Agroturismul rural (crearea agropensiunilor în localități rurale)
 - ✓ Investiții în alte activități non-agricole în zonele rurale (sectorul conex al agriculturii: producerea de lăzi de lemn, lăzi de carton, ambalaj din hârtie și alb ambalaj ecologic din sticlă) .
 - ✓ Investiții în management durabil al deșeurilor (Investiții în gestionarea deșeurilor agroalimentare, Colectarea separată și reciclarea deșeurilor, investiții în tehnologii moderne de compostare, de producere

de biogaz pentru încălzire și produse pentru fertilizare, investiții în containere și recipiente specializate pentru deșeurile vegetale, deșeurile din uleiuri, deșeurilor și lemn și carton, hârtie, plastic, peliculă, etc).

- ✓ Investiții în infrastructura de gestionare eficientă a apelor din mediul rural (construcția sistemelor septice de pre-epurare și epurare a apelor reziduale la vinării, agropensiuni, hale de păstrare, procesare și ambalare a producției horticole, case de ambalare, logistică și marketing) .
- ✓ Investiții în optimizarea regimului de umiditate a solurilor prin aplicarea sistemelor de irigare la scară mică (echipament și sisteme de irigare, construcția bazinelor de acumulare a apelor pentru irigare, etc)
- ✓ Investiții în organizarea antierozională a terenului (crearea perdelor forestiere, fâșii forestiere de protecție între plantații horticole, etc)
- ✓ Investiții în atenuarea fenomenului schimbărilor climatice prin valorificarea surselor de energie regenerabilă (echipament pentru producerea energiei eoliene , parcuri fotovoltaice, echipament pentru producerea energiei solare fotovoltaică, biomasa și combustibilul solid din reziduri agricole, reziduri lemnoase, etc)
- ✓ Investiții în Agricultură ecologică (crearea fermelor ecologice de producerea legumelor și leguminoaselor, fermelor ecologice de creșterea a pomușoarelor, înființarea fermelor ecologice de păsări și iepuri, construcția sistemelor subterane și terestre de colectare apei de ploaie în agricultură și investiții în echipament modern de reutilizare a apelor colectate pluviale, construcția sistemelor septice de epurare și reutilizare a apelor din procesele tehnologice)
- ✓ Investiții în dezvoltarea lanțurilor valorice ecologice și durabile pentru produsele agricole speciale (investiții în dezvoltării micilor fermieri și a modelelor de producție a agriculturii familiale. Produsele agricole speciale (SAP) sunt cele cu calități unice și caracteristici speciale asociate locațiilor geografice și patrimoniului cultural. Ele pot contribui în mod semnificativ la asigurarea securității alimentare și a unor diete sănătoase, sprijinind mijloacele de trai ale fermierilor și creșterea economică, protejând în același timp mediul și biodiversitatea.).

● **Implementarea Proiectului Livada Moldovei corespunde cu obiectivele Programului de activitate a Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023, în special:**

- ✓ majorarea influxului de investiții străine și locale în toate domeniile, inclusiv în industrie, IT, întreprinderi de prelucrare a producției agricole și în infrastructura postrecoltare;
- ✓ implementarea de politici și măsuri coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde și de adaptare a tuturor sectoarelor la efectele schimbărilor climatice, în vederea atingerii obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030;

- ✓ creșterea competitivității sectorului agricol și facilitarea accesului producătorilor autohtoni la piețe noi de desfacere;
- ✓ implementarea principiilor de management integrat al resurselor naturale și al deșeurilor, dezvoltarea sistemului de monitorizare, control și de responsabilitate a utilizării resurselor;
- ✓ Susținerea eforturilor fermierilor pentru asigurarea lanțului valoric durabil prin dezvoltarea infrastructurii de postrecoltare, de păstrare și procesare a producției agricole;
- ✓ Alinierea sectorului agroalimentar al Republicii Moldova la prevederile Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene prin armonizarea legislației naționale la normele comunitare și implementarea progresivă a acestora;
- ✓ Diversificarea piețelor pentru produsele autohtone și reducerea dependenței sectorului agricol moldovenesc de piețele tradiționale;

7.	Lista modificărilor propuse:
----	-------------------------------------

Reieșind din cele expuse în prezenta scrisoare, luând în calcul creșterea semnificativă a cererii de finanțare din sursele Proiectului "Livada Moldovei" din partea sectorului, complexitatea proiectelor investiționale din domeniul educației și cercetării, care sunt în proces de implementate, dar și necesitatea finanțării și realizării investițiilor în reziliența climatică, eficientizarea energetică și producere energiei regenerabile, cât și finanțarea altor segmente vulnerabile ale sectorului agroalimentar, cum sunt zootehnia, acvacultura, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, solicită respectuos, examinarea următoarelor modificări la Contractul de Finanțare semnat dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții la 31.07.2014 și amendarea Scrisorii de Însoțire a Contractului de Finanțare (Side-Letter), după cum urmează:

Modificări în Contractul de Finanțare FI No 83.887 (MD) Serapis No 2014-0041 "Livada Moldovei":

1. Amendarea prevederilor art. „Interpretări și definiții” definiția „Final availability date”, în scopul extinderii termenului final de tragere a resurselor din împrumutul acordat de BEI de la 27 mai 2023 la 27 Mai 2025;
2. Amendarea prevederilor art. 1 „Credit and disbursement”, pct.1.10A „Submission of sub-projects”, în scopul extinderii perioadei de alocare a sub-proiectelor eligibile de la 31 iulie 2024 la 31 iulie 2026;
3. Amendarea prevederilor paragrafului „Calendar”, Atașamentul A.1. „Technical Description”, astfel: "The project is expected to be implemented by 31 January 2027 (the "**Implementation Period**")

4. Amendarea clauzei prevăzute în Atașamentul A, „Project information”, art. A.2.4 "Project Completion Report", prin extinderea perioadei de raportare finală privind implementare Proiectului de la 31 ianuarie 2025 la 31 Ianuarie 2028;
5. Modificarea prevederilor Anexei A, „Informații despre proiect”, art. A.2 „Informații despre proiect care trebuie transmise Băncii și modalitatea de transmitere”, p. 5 „Informații necesare după 3 ani de la Raportul de Finalizare a Proiectului (Final Completion Report)” prin prelungirea termenului de la 31 ianuarie 2028 până la 31 ianuarie 2031;

	Denumirea subiectului		Termenul actual conform CF	Termenul după modificare
1	Termenul final de tragere a resurselor din împrumutul acordat de BEI	Final availability date	27 mai 2023	27 Mai 2025
2	Perioada de alocare a sub-proiectelor eligibile	Submission of sub projects	31 iulie 2024	31 iulie 2026
3	Perioada de implementare a Proiectului	Implementation Period	31 ianuarie 2025	31 January 2027
4	Perioada necesară pentru efectuarea auditului internațional, raportarea finală către BEI și executarea procedurii de închidere a Proiectului.	Project Completion Report	31 ianuarie 2025	31 Ianuarie 2028
5	Perioada necesară pentru analiza impactului investițiilor în sectorul agroalimentar al RM și raportarea acestui impact către Guvernul RM și BEI.	Sector Impact Report	31 ianuarie 2028	31 Ianuarie 2031

6. **Operarea modificărilor la Secția 3.1 "Objective of the loan", după cum urmează:** Împrumutul trebuie să fie, spre satisfacția Băncii, distribuit beneficiarilor finali și pentru sub-proiecte în conformitate cu următorul tabel:

	Condiționalități spre modificare
pentru investițiile în infrastructura de post-recoltare, inclusiv instalații de prăcire la fermă, transportare la rece, unități de răcire, unități de sortare și calibrare și platforme de comercializare, inclusiv agroturism	Până la 60% (șaizeci de procente) din suma împrumutului;
pentru plantarea, replantarea și/sau restructurarea plantațiilor horticole (livezi de fructe, nuci și pomușoare, viilor, plantațiilor de plante etero-oleaginoase, legume, leguminoase, plante și arbuști decorativi inclusiv a serelor, solarelor, etc	Până la 35% (treizeci și cinci de procente) din suma împrumutului;
Pentru vinificație și viticultură	Până la 25% (douăzeci și cinci de procente) din suma împrumutului;
pentru fabricile de procesare și industriile conexe	Până la 20% (douăzeci de procente) din suma

	împrumutului;
pentru laboratoare, educație, formare și dezvoltarea securității alimentelor	minimum 10% (12 mil. Euro), dar nu mai mult de 15% (cincisprezece procente sau 18 mil. euro) din suma împrumutului;

Modificări la Scrisoarea de Însoțire a Contractului de Finanțare, Side Letter (Ops/NC-4/2014-0041/LP/MJ/îf din 28.10.2014):

1. Completarea art. 3 „Targeted investments”, pct. 3.2 „Investment categories” din Side Letter, cu următoarele investiții eligibile spre finanțare:

- a) Creșterea animalelor și procesarea produselor de origine animalieră de diverse specii de animale, păsări, pești etc.; Producerea și procesarea laptelui, producerea produselor lactate;
- b) Producerea culturilor cerealiere și a culturilor tehnice, inclusiv producerea băuturilor alcoolice și a furajelor din procesarea culturilor cerealiere și tehnice (inclusiv domeniul panificație, patiserie etc.)
- c) Domeniul acvacultura (creșterea animalelor acvatice și procesarea acestora);

2. Operarea modificărilor la Secția 1 "Objective of the loan", paragraful 2:

Împrumutatul va reîmprumuta fonduri BEI Intermediarilor acceptabili Băncii care, la rândul lor, vor oferi împrumuturi sau servicii de leasing beneficiarilor finali eligibili din sectorul privat de-a lungul lanțului valoric horticol. O sumă totală de **până la 15%** din împrumutul BEI (**până la 18 de milioane EUR**) poate fi împrumutată direct de către Împrumutat beneficiarilor finali eligibili din sectorul public (de exemplu, universități, laboratoare etc.).

3. Operarea modificărilor la Secția 3.1 "Objective of the loan", după cum urmează:

	Condiționalități actuale conform CF	Condiționalități spre modificare
pentru investițiile în infrastructura de post-recoltare, inclusiv instalații de pre-răcire la fermă, transportare la rece, unități de răcire, unități de sortare și calibrare și platforme de comercializare, inclusiv agroturism	Până la 60% (șaizeci de procente) din suma împrumutului;	Fără modificare
pentru plantarea, replantarea și/sau restructurarea plantațiilor horticole (livezi de fructe, nuci și pomușoare, viilor, plantațiilor de plante etero-oleaginoase, legume, leguminoase, plante și arbuști decorativi inclusiv a serelor, solarelor, etc	Până la 35% (treizeci și cinci de procente) din suma împrumutului;	Fără modificare
Pentru vinificație și viticultură	Până la 25% (douăzeci și cinci de procente) din	Fără modificare

	suma împrumutului;	
pentru fabricile de procesare și industriile conexe	Până la 10% (zece de procente) din suma împrumutului;	Până la 20% (douăzeci de procente) din suma împrumutului;
pentru laboratoare, educație, formare și dezvoltarea securității alimentelor	Minimum 5%, dar nu mai mult de 10% (zece procente sau 12 mil. euro) din suma împrumutului;	minimum 10% (12 mil. Euro), dar nu mai mult de 15% (cincisprezece procente sau 18 mil. euro) din suma împrumutului;

Completările și modificările la Contractul de Finanțare și Side Letter propuse vor oferi soluții financiare la condiții avantajoase pentru noi operatori din ramura horticola a RM, și ca urmare, va spori gradul de valorificare a resurselor financiare acordate de către BEI, precum și va avea un impact asupra durabilității și competitivității sectorului agroalimentar a RM, centrat pe exportul de produse cu valoare adăugată înaltă, în special în perioada actuală, caracterizată prin necesitatea asigurării competitivității produselor autohtone pe piața europeană.